

АНАЛИЗ
ОТНОСНО ОБХВАТА НА АДВОКАТСКАТА ДЕЙНОСТ, СЪГЛАСНО
ДЕЙСТВАЛОТО БЪЛГАРСКО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ОТ 1888 ГОДИНА ДО ДНЕС,
КАКТО И ОТНОСНО РАЗВИТИЕТО НА ВИЖДАНИЯТА НА АДВОКАТУРАТА
СЛЕД 2012 ГОДИНА ДО 2020 ГОДИНА ПО ТОЗИ ВЪПРОС

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,

Искам да изкажа своята благодарност и адмирации за изключително задълбочения анализ на обхвата на адвокатската дейност в сравнителноправен аспект с други европейски държави, на колегите които са го изготвили. Освен задълбоченост, той съдържа и сериозна аналитична част, която ще ни бъде в значителна помощ.

Считам, че за пълнотата на изследването следва да се обърне внимание на развитието на българската законодателна мисъл по въпроса за обхвата на адвокатската дейност, както и за вижданията на адвокатурата като общност след 2012 година по този въпрос.

А. Исторически анализ на проблема

1. Извършвайки анализ на обхвата на адвокатската дейност през годините в различните устройствени за адвокатурата закони, бихме могли да констатираме следното:

1.1. В Закона за адвокатите от 1888 година предмета на адвокатската дейност е представлявал:

чл. 14. Работата на адвокатите е:

а) да даватъ на лицата, които се допитватъ до тяхъ, устни или писмени съвети - писмени съвети подписватъ;

б) да съставляватъ за страните прошения и други деловни книжа;

в) да представляватъ доверителите и да се явяватъ наместо тяхъ въ съдилищата, и

г) да защищаватъ страните както въ тяхно присъствие, така и въ тяхно отсъствие

1.2. В Закона за адвокатите от 1925 година предмета на адвокатската дейност е представлявал:

Чл. 17. Работата на адвоката е да съдействува за защищаване на правата и законните интереси на доверителите си и на лицата, чиято защита му е възложена.

Тя се състои въ:

а) да дава устни и писмени съвети;

б) да съставя на страните разни книжа и изложения;

в) да представлява и защищава доверителите си въ тяхно присъствие и отсъствие предъ всички съдебни лица и места, включително духовните, както предъ всички други юрисдикции въ Царството.

Предъ Върховния касационенъ съдъ могатъ да преставляватъ и защищаватъ страните само адвокати, които иматъ петгодишна адвокатска практика или толкова години съдийска или прокурорска служба, и

г) да представлява доверителите си предъ всички власти.

1.3. В Закона за адвокатите от 1947 година предмета на адвокатската дейност е представлявал:

Чл. 39. Работата на адвоката е да съдействува за защита на правата и на законните интереси на доверителите си и на лицата, чиято защита му е възложена с оглед правилното правораздаване.

Той върши следното:

- а) дава устни и писмени съвети;*
- б) съставя на страните разни книжа и изложения;*
- в) представлява и защитава доверителите си пред съдебните места и лица, както и пред всички други юрисдикции в страната;*
- г) представлява доверителите си пред всички власти.*

(Ал. 3 изм. - Изв., бр. 17 от 1951 г.) Пред Върховния съд на народната република могат да представляват и защитават страните, адвокатите, които имат 3-годишна адвокатска практика или толкова години съдийска служба.

1.4. В Указа за адвокатурата от 1952 година предмета на адвокатската дейност е представлявал:

.....

1.5. В Указ № 1842 за адвокатурата от 03.12.1976 година предмета на адвокатската дейност е представлявал:

Чл. 28. Адвокатът дава устни и писмени съвети, съставя книжа, представлява и защитава доверителя си.

Чл. 29. (1) Повереници и защитници пред съдилищата и другите учреждения могат да бъдат само адвокати освен ако със закон е установено друго.

(2) Пред Върховния съд като повереник или защитник може да се явява адвокат, който има най-малко пет години стаж като адвокат, включително стажа по чл. 24, ал. 1.

(3) Младшият адвокат може да представлява и защитава страни по дела в районните съдилища и по същите дела в окръжните съдилища, а заедно с друг адвокат - и по първоинстанционни дела в окръжните съдилища.

1.6. В Закона за адвокатурата от 1991 година, предмета на адвокатската дейност е представлявал:

Чл. 8. (1) Адвокатът защитава правата и законните интереси на своите доверители и подзащитни, като:

- 1. дава устни и писмени съвети;*
- 2. изготвя необходимите книжа (молби, тължби, заявления, жалби и др.) на лицата, които търсят защита и съдействие;*
- 3. представлява и защитава доверителите и подзащитните си пред съда, органите на предварителното производство и пред всички юрисдикции;*
- 4. представлява доверителите и подзащитните си пред всички административни и други служби в страната и навсякъде, където е необходимо.*

(2) Пред Върховния касационен съд страните могат да бъдат представлявани и защитавани само от адвокат, който има 5-годишен адвокатски стаж или толкова години съдийски, прокурорски или друг приравнен на него юридически стаж.

Чл. 9. Преподавателите по правни науки от висшите училища и научните работници по правни науки с трудов стаж над 5 години могат да се явяват като адвокати пред апелативните съдилища, Върховния касационен съд и Върховния административен съд и да дават писмени становища, ако са вписани в списъка на адвокатската колегия.

1.7. В сега действащия Закон за адвокатурата от 2004 година предмета на адвокатската дейност представлява:

Чл. 24. (1) Упражняването на адвокатската професия включва:

- 1. устни и писмени консултации и становища по въпроси на правото;*
- 2. изготвяне на всякакви книжа - молби, тължби, заявления, жалби и други, свързани с възложената от клиента работа;*
- 3. представителство на доверителите и подзащитните и защита на правата и законните им интереси пред органите на съдебната власт, административните органи и служби, както и пред физически и юридически лица.*

(2) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2012 г.) Пред Върховния касационен съд и Върховния административен съд страните могат да бъдат представлявани и защитавани от адвокати или от адвокати от Европейския съюз с най-малко 5-годишен юридически стаж.

Анализът на текстовете от всички закони и нормативни актове, които са уреждали предмета на адвокатската професия показва, че във всички тях без изключение:

- той е най-общо формулиран;
- той обхваща в себе си:
 - = консултантска дейност,
 - = изготвянето на книжа и документи ,
 - = процесуално представителство пред всички държавни органи – съдебни и административни, на всички физически и юридически лица.

Анализът показва, че съществува траен законодателен подход при определяне предмета на адвокатската дейност, като с дребни вариации, този предмет е един и същи повече от 141 години.

2. Как е бил разработван в отделните закони и нормативни актове принципа за изключителност на адвокатската дейност:

2.1. Какво е било положението по отменените закони:

Въпросът за изключителността на адвокатската дейност макар да не е бил изрично регламентиран в действалите до 2004 година устройствени закони, е бил ясно прокарван и винаги е бил свързан със санкционни разпоредби срещу лицата, които неправомерно упражняват адвокатската дейност, но не и с възможността само адвокати да извършват посочената в нормативните актове дейности. В предходните нормативни актове, законодателят е считал, че упражняването на адвокатската професия от определените за това лица винаги е било свързано с качеството на правораздаването, поради което е предвиждал специална и засилената защита на упражняването на адвокатската дейност. Така например в:

2.1.1. Закона за адвокатите от 1888 година, в Закона за адвокатите от 1947 година, в Указа за адвокатурата от 1952 година и Указ № 1842 за адвокатурата от 1976 година надзора върху адвокатската дейност и въобще върху упражняването на адвокатската професия, включително и върху лицата, които неправомерно упражняват адвокатската професия, е бил възложен на съдилищата и на министъра на правосъдието. Упражняването на адвокатската професия от лица, които са били адвокати, е било защитавано от страна на Министъра на правосъдието и от съдилищата по реда на чл. 279 от Наказателния кодекс от 1951 година.

2.1.2. В Закона за адвокатите от 1925 година е било предвидено,

Чл. 76. Адвокатските съвети имат право да забраняват влизането въ съдебните места на лица, познати като посредници.

За тази цел те съставляват списък на тези лица и го съобщават на прокурорския надзор, който го изпраща за изпълнение на административните и полицейски власти.

Решението на адвокатския съвет е веднага изпълнимо.

То може да се обжалва въ седмичен срок от привеждането му въ изпълнение предъ областния съдъ, който решава окончателно.

Лицето, на което е забранен достъпът въ или около съдебните места и присъствието на което въпреки това, че му е съобщено запрещението, по-късно бѣде констатирано чрезъ актъ, съставенъ отъ някоя съдебна или административна властъ или отъ председателя или някой отъ членовете на адвокатския съветъ, наказва се отъ местния околийски съдия съ тъмниченъ затворъ отъ единъ до 6 месеци.

Ако лицето удостовери, нуждата да се яви като страна, свидетел или вещо лице въ съдебно место, то трябва да поиска съ заявление отъ съвета да му разреши достъпа за времето, нужно да се яви по делото.

2.1.3. В Закона за адвокатурата от 1991 година е било предвидено в допълнителните разпоредби, че адвокатурата може да издава наказателни постановления за санкциониране на лица, които упражняват адвокатската дейност без да са вписани като адвокати, ако деянието не представлява престъпление, а именно:

§ 3. На лице, което упражнява адвокатска дейност, без да е вписано в списъка на адвокатска колегия в страната, се налага наказание глоба от 0,10 до 1 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

§ 4. Глобата по предходния параграф се налага с наказателно постановление, издадено от председателя на Висшия адвокатски съвет или от оправомощен от него член на съвета въз основа на акт, съставен от председателя на адвокатския съвет или от оправомощен от него член на колегията.

2.1.4 Какво е положението към настоящия момент с предмета на адвокатската дейност:

Предметът на адвокатската дейност както и да бѣде формулиран, следва да бѣде подчинен на определени принципи, които следва да са посочени в самия закон и които следва да отговарят и на принципите, посочени в Конституцията на РБ. Поради това е от изключителна важност за определянето на предмета на адвокатската дейност да се формулират принципите, при които при които тя ще се осъществява.

Съгласно чл. 134, ал. 1 от Конституцията на РБ **адвокатурата е свободна, независима и самоуправляваща се.** Тя подпомага гражданите и юридическите лица при защитата на техните права и законни интереси.

(2) *Организацията и редът на дейността на адвокатурата се уреждат със закон.*

След приемането на Конституцията на РБ през 1991 година е бил приет Закона за адвокатурата от 1991 година, в който в чл. 1, ал. 2, изречение второ е посочено, че **адвокатската професия се осъществява на принципите на независимост, самоуправление и самоиздръжка.** Т.е. налице е съвпадение между посочените в Конституцията принципи на които се гради адвокатската професия и тези в Закона за адвокатурата от 1991 година.

В сега действащия Закон за адвокатурата, който е вторият действащ след приемането на Конституцията от 1991 година е посочено в чл. 2, ал. 1, изречение 2, че принципите въз основа на които се осъществява дейността на адвокатурата, са **в съответствие с принципите на независимост, изключителност, самоуправление и самоиздръжка.**

Едва в Закона за адвокатурата от 2004 година се появява принципа за изключителност, в съответствие, в който да се осъществява адвокатската дейност. За съжаление принципа за “изключителност” на адвокатската дейност в закона въобще не е разработен в него, а е посочен само **пожелателно.**

Към настоящият момент единственият хипотетичен вариант за защита на адвокатската дейност съществува по реда на чл. 324 от НК, но за съжаление твърде малко са осъдителните решения на съдилищата, именно поради широтата на предмета на адвокатската дейност, възможността и други лица да осъществяват дейностите, посочени в чл. 24 от ЗА, както и поради липсата на пряка реализация на принципа за изключителност на адвокатската професия, регламентиран в закона.

След тази кратка историческа ретроспекция, считам, че следва да се анализират и вижданията на българската адвокатура след 2012 година по този въпрос:

Б. Действия на българската адвокатура относно предмета на адвокатската дейност след 2012 година

1. Считам, че анализът на колегите по този въпрос не е пълен. Изразявам становището, че в интерес на истината и коректността следва да се посочат, какви са били вижданията и действията на българската адвокатура в един осемгодишен времеви период, който бе изпълнен с различни турбуленции в средите на адвокатурата и с редица бездействия от страна на органите, от които зависи решаването на този проблем.

2. Каква бе дейността на адвокатурата за периода 2012 – 2017 година.

2.1. За първи път въпросът за изключителността на адвокатската професия бе поставен от Адвокатския съвет в гр. Благоевград през 2012 година, който подготви вариант на законопроект, изпратен до всички адвокатски колегии за становище.

2.2. През 2013 година, след като бяха формирани съставите на адвокатските съвети, по инициатива на два адвокатски съвета, бе извършена безпрецедентна организация на самата адвокатура “отдолу” за изменения в Закона за адвокатурата, които да приведат Закона в съответствие с развитието на отношенията в адвокатурата, натрупани от приемането на закона през 2004 година до 2013 година. В тази насока може да бъде прегледано на сайта на Висшия адвокатски съвет *списание “Адвокатски преглед” бр. 6/2013 година*. В резултат на проведените обсъждания бе решено по изключително демократичен път (чрез свикване на общи събрания на адвокатите на 19 адвокатски колегии и становища на 4 адвокатски съвета), че принципа на изключителност на адвокатската дейност следва да бъде осъществен чрез нейната детайлна конкретизация и предвиждане на санкционни разпоредби за лицата, които неправомерно упражняват дейността ни, доколкото това не представлява престъпление.

2.3. Коректността и отговорността към колегите ни изисква да споделя, че формулирането на конкретните дейности по чл. 24 в Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за адвокатурата от 2015 година бе предложено от Адвокатския съвет в Хасково, а конкретната детайлизация на текста на чл. 24 се роди от предложенията на адвокат Славчо Попов, адвокат Любомир Денев и адв. Марио Топчийски, далеч преди предложенията на колегите, посочени в анализа, изпратен ни от адв. Кисьова. При тогавашното разбиране на този въпрос от адвокатурата, разпоредбата на чл. 24 от ЗА винаги е била свързвана с въвеждането на разпоредби, при които самата адвокатура, или други държавни органи, да могат да санкционират лицата, които неправомерно упражняват адвокатската дейност, ако това не представлява престъпление, поради което бяха разработени текстовете на тогавашната нова глава XV – Административно-наказателни разпоредби.

2.4. Трябва да отбележа, че чл. 24 в редакцията му в ЗИДЗА, внесен в Народното събрание на 23.01.2015 година бе обсъждан на три национални конференции

проведени в периода от 2013 година до 2016 година и това са конференциите, проведени през м. юни 2013 година в гр. Плевен, през м. декември 2013 година в гр. Кюстендил и през месец септември 2016 година в гр. Стара Загора. Внесеният на 23.01.2015 година ЗИДЗА в Народното събрание, със сигнатура 554-01-14 бе разгледан за първи път от Комисията по правни въпроси към 43-то Народно събрание едва на 21.06.2016 година, след като Адвокатската колегия – Благоевград обяви на чрез нарочно свикато общо събрание на адвокатите от колегия, че цялата колегия ще предприеме стачни действия, както и реално направи протест на 21.06.2016 година във времето, през което се разглеждаше от Комисията по правни въпроси за първо четене внесения от ВАДВС в Народното събрание през 2015 година ЗИДЗА. Трябва да отбележа, че възражения срещу тогавашната редакцията на чл. 24 от ЗА, в която детайлно се изброяваше какво е адвокатска дейност, от народните представители нямаше. Имаше бележки относно редакциите на чл. 150-153 от новата глава XV “Административно-наказателни разпоредби”.

2.5. Срещу чл. 24 и чл. 150-153 от ЗИДЗА, със сигнатура 554-01-14, внесен в Народното събрание на 23.01.2015 година постъпиха обаче редица отрицателни становища от:

- Нотариалната камара;
- Камарата на частните съдебни изпълнители;
- Главна прокуратура;
- КНСБ;
- КТ “Подкрепа”;
- Управителния съвет на Националния съюз на юрисконсултите;
- Българската стопанска камара;
- Асоциацията на банките в България;
- Асоциацията на специализираните счетоводни предприятия;
- Асоциацията на брокерите в България;

2.6. Срещу Законопроекта, включително и в частту му относно чл. 24 и новите чл. 150-153 бе внесена жалба в КЗК, която излезе с решение, което бе крайно отрицателно за адвокатурата и което е цитирано в анализа на колегите.

2.7. Срещу вносителите на законопроекта бяха подадени жалби до Комисията за конфликт на интереси към Народното събрание, тъй като били адвокати, поради което те са изпаднали в конфликт като са внесли законопроект за уреждане на упражняваната от тях професия. Решението на комисията бе, че няма конфликт на интереси

2.8. От Главния прокурор на РБ бе внесено искане за обявяване на противоконституционност на чл. 29 и чл. 30 от ЗА, по което се произнесе Конституционния съд с решение № 4/2016 г. по к.д. № 10/2015 година

2.9. Поради разпускането на 43-то Народно събрание, преминалият през Комисията по правни въпроси ЗИДЗА със сигнатура 554-01-14, внесен на 23.01.2015 година не успя да премине, включително и във възприетия към онзи момент вариант на разпоредбата на чл. 24.

2.10. Считам, че следва да се отчете изцяло дейността на всички колеги адвокати, които активно участваха в изработването на текстовете за обхвата на адвокатската дейност в ЗИДЗА от 2015 година, работиха всеотдайно и безкористно за формулиране на разпоредбите и защитата на адвокатската ни работа чрез възможностите на сега действащия Закон за адвокатурата. Ако има интерес в тази насока, бих могъл да ги посоча, защото те имат неограничения опит от тази дейност. А още повече, че голяма част от тях ще участват при обсъжданията на принципите, въз основа на които да се изготви новия Закон за адвокатурата.

3. Каква бе дейността на адвокатурата за периода по въпроса за предмета на адвокатската дейност 2017 – 2020 година.

3.1. Висшият адвокатски съвет през 2017 година отчитайки всички постъпили възражения относно редакцията на чл. 24 от ЗА и новата глава XV – Административно-наказателни разпоредби предприе друг подход, а именно: запазване на сегашната структура на чл. 24, като само бяха актуализирани формулировките по отделните части на предмета на дейността ни, а в глава XV контрола върху лицата, които неправомерно упражняват адвокатската дейност бе предоставен на външен за адвокатурата орган. Този вариант на ЗИДЗА бе приет от Висшия адвокатски съвет, но за съжаление разпоредбите на чл. 24 и новата глава XV не намериха място във внесения на 08.11.2019 година в 44-то Народно събрание ЗИДЗА със сигнатура 954-01-78.

3.2. Общото събрание на адвокатите от страната от 2019 година взе решение да бъде открита процедура по изработване на изцяло нов Закон за адвокатурата, за което Висшия адвокатски съвет формира работна група, съставът на която бе допълнен след решение на Общото събрание на адвокатите от страната, проведено през 2020 година.

Считам, че тази кратка ретроспекция бе необходима, за да може да се проследи какво е виждането на българската адвокатура след 2012 година, като принципа за детайлно изброяване на предмета на адвокатската дейност бе защитавана и на националните конференции на българската адвокатура, проведени през 2018 в гр. Русе и през 2019 година.

3.3. Същевременно искам да посоча, че предложения, свързани с устройството на адвокатската професия и уредбата на адвокатската дейност са направили не само адвокат Валя Гилова и адв. Борислав Вълчев, но и в:

- Становище вх. № 2743/25.04.2019 г. на адв. Искра Кишкова;
- Становище вх. № 1312/02.05.2019 г. на Адвокатски съвет - Сливен;
- Заявление вх. № 2668/22.04.2019 г. на адв. Райна Аврамова
- Становище вх. № 982/01.04.2019 г. и № 2260/08.05.2019 г. на Адвокатски съвет – Варна;
- Предложение вх. № 1389/13.05.2019 г. на Адвокатски съвет - София;
- Становище от адв. Емил Посталков от АК – Пазарджик;
- Становище от адв. Светлин Каменов от АК – Габрово;
- Становище вх. № 1273/30.04.2019 г. на Адвокатски съвет - Хасково;
- Становище вх. № 1159/15.04.2019 г. на Адвокатски съвет - Шумен;
- Проект за изменение на Закона за адвокатурата, предложен от адв. Владислав Янев от АК – София;
- Становище от адв. Герман Германов от АК – Варна;
- Предложение от адв. Иван Бораджиев от АК – Велико Търново;
- Становище вх. № 1342/07.05.2019 г. от адвокатско дружество „Фотева, Танев, Минчев” – гр. Бургас;
- Становище вх. № 1189/18.04.2019 година на адв. Илиана Илиева от АК – Велико Търново;
- Становище от 2019 г. на АС – Плевен;
- Становище от 2019 г. на АС – Смолян;
- Становище от 2019 г. на АС – Благоевград;
- Становище на група адвокати вх. № 734/11.03.2019 година;
- Становище от 2019 г. от адв. Ангел Ангелов от АК – Кюстендил;
- Становище вх. № 1343/07.05.2019 г. от адв. Плавен Велчев от АК – Благоевград;
- Становище от 2019 г. от адв. Милена Павлова от АК – Сливен;
- Становище от 2019 г. от Светлозар Атанасов Николов от АК - Варна;

- Становище вх. № 1562/09.05.2019 г. на АС – Стара Загора;
- Становище вх. № 1509/27.05.2019 г. на АС – Ловеч;

които становища са налични във Висшия адвокатски съвет и предлагам да се прегледат и отчетат вижданията на българските адвокати по въпроса за разпоредбата на чл. 24 от ЗА.

4. Виждането ми относно принципите за предмета на адвокатската дейност, които да бъдат представени на вниманието на Работната група, са формирани именно върху описаното по-горе развитие на адвокатската мисъл за съдържанието на понятието „адвокатска дейност” и то се основава на следното:

4.1. Упражняването на адвокатската професия е регламентирано в чл. 134, ал. 1 от Конституцията на Република България като **дейност** за правно съдействие и защита на свободите, правата и законните интереси на физическите и юридическите лица. Сега действащите разпоредби на чл. 2, ал. 1 и ал. 3 от Закона за адвокатурата възпроизвеждат конституционното право на защита по чл. 56 от Конституцията на Република България, като прогласяват и принципите, в съответствие с които се осъществява адвокатската професия - независимост, изключителност, самоуправление, самоиздръжка, единство и взаимопомощ. Посочените принципи следва да намерят отражение при регламентиране на правата и задълженията на адвоката, организацията и управлението на адвокатурата и отговорността на адвоката.

Считам, че и в бъдещият закон за адвокатурата, адвокатската професия следва да се упражнява само от адвокати, практикуващи самостоятелно или в сдружение по закона. Отделни дейности - правна работа или съвместна работа по дела, могат да се възлагат по договор за сътрудничество с друг адвокат, съгласно чл. 76 от Закона за адвокатурата или да се сключи договор за постоянна работа с друг адвокат или адвокатско дружество, съгласно чл. 77 от Закона за адвокатурата.

Считам, че новият закон следва да съдържа също и забраната адвокатът да привлича клиенти чрез посредници (чл. 41 от сегашния ЗА), както и по нов начин да се регламентира правото на реклама (чл. 42 от сегашния ЗА). Следователно адвокатската професия, независимо от установения принцип на самоиздръжка, по който същата се доближава до стопанската дейност в най-общ смисъл, има специфична регламентация от гледна точка на управление и на **предметен обхват**. Считам, че бъдещият закон следва да въвежда изрични правила за конфиденциалност (чл. 45 от сегашния ЗА) и за отговорност на адвоката (чл. 51 от сегашния ЗА), както и да включва широк кръг от дейности, осъществяването на които представлява упражняване на адвокатска професия по смисъла на сегашния чл. 24 от Закона за адвокатурата.

4.2. Считам, че новите редакции на разпоредбите, които ще уреждат предмета на адвокатската дейност следва да отговарят на следните принципи:

4.2.1. Упражняването на адвокатската професия следва да е дейност по възлагане от клиент, т.е. да се извършва по занятие.

4.2.2. Дейностите, които следва да са адвокатски по смисъла на закона предлагам да бъдат разделени в **пет** самостоятелни групи, примерно изброени и обобщени (без претенции за уникалност):

1. Представителство на доверителите и подзащитните и защита на правото и законните им интереси пред органите на съдебната власт, разследващите органи, административните органи и служби и други, както и пред физически и юридически лица и други;

2. Изготвяне на всякакви книжа – заявления, иски молби, тължби, жалби, отговори, молби, спогодби и други, договори, проекти на нотариални актове

и завещания, на нотариални покани, молби за приемане и отказ от наследство, пълномощни; изготвяне и подаване на книжа за вписване в имотния, търговския и други регистри;

3. Устни и писмени консултации, устни и писмени становища по правни въпроси;

4. Изпълнения на завещания и управление на имущество, пазене на описано или дадено в обезпечение имущество;

5. Извършване на всякакви други дейности, свързани с правно съдействие и защита свободите, конституционните права и законни интереси на физически и юридически лица.

4.3. Съпоставката на очертания досега от законодателя предметен обхват на адвокатската дейност с други професии, при упражняването на които се изискват правни познания, както и с регламентацията на договора за поръчка в ЗЗД, разкрива спецификата, т.е. изключителността на адвокатската дейност по Закона за адвокатурата.

4.3.1. Считаю, че представителството е налице, когато същото се осъществява пред физически и юридически лица или административни и държавни органи и служби и не би могло да се определи като дейност, за извършването на която всякога е необходимо прилагането на правни знания. Договорът за поръчка по Закона за задълженията и договорите, както и правилата за представителството по гражданското, търговското, административното и данъчното право не въвеждат ограничения относно личността или качеството на упълномощения. Притежаването на правоспособност на адвокат се изисква само относно процесуалното представителство пред съд и за същата Законът за адвокатурата съдържа детайлна регламентация – чл. 25 от Закона за адвокатурата. Представителството по пълномощие пред съд е уредено в чл. 32 от Гражданския процесуален кодекс и чл. 91, ал. 1 и ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, и същото е допустимо да се извършва от други лица, извън вписаните адвокати, но само ако те са сред кръга на лицата, посочени в тази норма или в друг закон. Данъчно-осигурителния процесуален кодекс въобще не поставя изискване за правоспособност на упълномощеното лице пред органите на данъчната администрация. В този смисъл, процесуалното представителство пред съд представлява типична и едновременно с това изключителна дейност, характеризираща упражняването на адвокатската професия.

4.3.2. Изготвянето на книжа по новия от Закона за адвокатурата следва да бъде обвързано с възложената работа и следователно със защитата на правата и интересите на клиента, като също не попада в изключителността на адвокатската дейност, защото може да се извършва и от други лица, дори и без правно образование.

4.3.3. Консултациите и становищата по правни въпроси, както и извършването на справки предполагат ползването на правни познания, но за извършването ѝ от друго лице, което не е адвокат, законодателят не е въвел изрична забрана. Например: Нотариусът може да изготвя документи и да дава устни и писмени консултации – чл. 22 от ЗННД, частният съдебен изпълнител има право да прави справки, да набавя документи, да определя начина на изпълнение – чл. 18 от ЗЧСИ. Правилникът за прилагане на Закона за социално подпомагане определя Центровете за социална рехабилитация и интеграция като комплекси за социални услуги, включително и осъществяващи социално - правни консултации. Бюрата за социални услуги по Наредба № 4/16.03.1999 година за реда на извършване на социални услуги извършват социални и правни консултации по проблеми, свързани със социалното подпомагане. Законът за мерките срещу изпиране на пари е приложим и спрямо лица, които по занятие извършват правни консултации, когато участват в планирането и изпълнение на операция или сделка на свой клиент относно покупко-продажба на недвижим имот – чл. 3, ал. 2, т. 28.

4.3.4. Изпълнението на завещания, както и управлението и пазенето на имущество, също предполагат правни познания, но за извършването им от друго лице, законодателят отново не е въвел изрична забрана.

Считам, че консултациите и становищата по правни въпроси, изготвянето на книжа, както и управлението и пазенето на имущества, представляват дейности, включени в адвокатската професия, но без да се въвежда законова забрана те да бъдат осъществявани и от други лица, които не са вписани в регистъра на адвокатската колегия, освен ако в закон изрично не е предвидена такава забрана, като в тази насока следва да се имат предвид разпоредбите на чл. 213 от Закона за съдебната власт по отношение на съдиите, прокурорите и следователите, чл. 10 от Закона за медиаторите по отношение на медиаторите. Нещо повече, процесуалните закони – ГПК и АПК предвиждат приподписването на касационната жалба да се извършва, както от адвокат, така и от представител на жалбоподателя с юридическа правоспособност, който не е адвокат.

4.4. Считам, че изключителността на адвокатската професия може да се осигури не чрез въвеждане на съответни административно-наказателни разпоредби, а чрез изменения в други закони, като ГПК, АПК, ДОПК, ЗННД, ЗЧСИ, ЗСВ, ЗЕС, в които да се регламентират условията за задължително участие на адвокати и лица с юридическа правоспособност, включително и по електронен път, като именно по този начин биха се осигурили условия за увеличаване на възможностите за работа на адвокатите. Считам обаче, че това следва да бъде отделен процес от изготвянето на нов Закон за адвокатурата, защото предложенията за изменения в другите закони, неминуемо ще доведе до забавяне на процедурата по приемане на законопроекта, а и би кумулирало значителни противопоставяния от други организации и лица.

Затова предлагам да не се занимаваме с предложения за изменения в други закони, а да се концентрираме върху изготвянето на новия Закон за адвокатурата.

Това е “накратко” становището ми по въпросите, които ще се разискват на заседанието на работната група на 11.05.2020 година.

С уважение: